

ЗМІСТ
Засідання сімнадцяте, вечірнє
(Вівторок, 17 березня 2015 року)

Повідомлення головуючим про перенесення початку пленарного засідання	...3, 4
Прийняття рішення про особливий порядок розгляду проектів законів №2378, №2346 та проектів постанов №2374, №2379, №2260	...5
Внесення зміни до статті 10 Закону України “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей”	...7
Прийняття постанов:	
“Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями”	...24, 25
“Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування”	...24
“Про схвалення звернення від імені України до Ради Безпеки Організації Об’єднаних Націй та Ради Європейського Союзу стосовно розгортання на території України міжнародної операції з підтримання миру і безпеки”	...27
“Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об’єднаних Націй, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї ОБСЄ про порушення прав і свобод людини у Автономній Республіці Крим”	...28

Прийняття Закону “Про схвалення рішення Президента України про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України у 2015 році для участі у багатонаціональних навчаннях” ...28

Заяви народних депутатів України щодо голосування ...30

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

*Сесійний зал Верховної Ради України
17 березня 2015 року, 10 година 18 хвилин*

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку шановні колеги народні депутати! В порядку денному сьогоднішнього нашого засідання комплекс питань, які стосуються національної безпеки і оборони та потребують консолідованого, спільного рішення всього парламенту. Зараз відбувається засідання Ради коаліції, де присутні всі голови фракцій коаліції. Є велике прохання від усіх голів фракцій коаліції, щоб ми дали ще час на обговорення цих важливих питань. Тому від імені Ради коаліції і керівництва Верховної Ради України я оголошую, що засідання Верховної Ради України розпочнеться о 12-й годині з розгляду цього комплексу питань. Дуже прошу всіх залишатися на своїх робочих місцях, щоб о 12-й годині ми могли розпочати злагоджену і системну роботу. Отже, пленарне засідання розпочнеться о 12-й годині.

Дякую. До зустрічі. До початку плідної роботи.

(Після перерви)

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України СИРОЇД О.І.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати! У зв'язку з тим що продовжується засідання Ради коаліції, ранкового засідання не буде. Вечірнє засідання розпочнеться о 16-й годині.

ЗАСІДАННЯ СІМНАДЦЯТЕ

Сесійний зал Верховної Ради України

17 березня 2015 року, 16 година

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги! Перш за все я хотів би принести вибачення і перед колегами депутатами, і перед мільйонами українців, які спостерігають за нашою роботою, за те, що не розпочалося наше засідання згідно з Регламентом о 10-й годині ранку, і ще раз наголосити на тому, що сьогодні першими в порядку денному є питання надзвичайної ваги, які стосуються національної безпеки і оборони, від яких у великій мірі залежить розвиток подій не тільки в Україні, а й за межами України. Так склалося, що ми є Верховною Радою часу війни, часу окупації. Питання, які ми маємо розглянути сьогодні, потребують відповідальної, консолідованої позиції усіх гілок влади. Від вирішення цих питань також залежить, наскільки можливий широко-масштабний наступ путінських окупантів, наскільки ми зможемо збільшити обороноздатність нашої держави. З 9-ї години ранку відбуваються консультації голів фракцій, зараз — спільна нарада голів фракцій коаліції з Президентом України, Прем'єр-міністром України, Головою Верховної Ради України. Я дуже прошу всіх депутатів, усіх, хто спостерігає за нашою роботою, з великим розумінням і великим рівнем відповідальності сприйняти цю ситуацію. Ми маємо ввійти в зал для консолідованого і спільного голосування щодо важливих рішень. Зараз ця спільна позиція виробляється.

Тому я дуже прошу народних депутатів залишатись на своїх робочих місцях. Ми розпочнемо нашу роботу о 17-й годині. Я дуже прошу, щоб о 17-й годині ми всі були у сесійному залі і були

готові до прийняття важливих і відповідальних рішень. Ще раз приношу вибачення. О 17-й годині ми продовжимо нашу роботу.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Прошу заходити в зал. Через кілька хвилин розпочнеться робота Верховної Ради України. Хто в кулуарах, прошу заходити в зал і займати свої робочі місця.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ГРОЙСМАН В.Б.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги народні депутати!

Я прошу секретаріат запросити всіх народних депутатів до зали Верховної Ради. Ми можемо розпочинати наше засідання. Цілий день відбувалися консультації Ради коаліції, тому декілька разів переносився початок засідання.

Сьогодні ми маємо розглянути ряд важливих питань, які пов'язані з мирним процесом, виконанням Мінських угод, зверненням до міжнародних організацій та стосуються безпеки нашої країни. Я запропоную вашій увазі особливий порядок розгляду зазначених питань для того, щоб ми могли сьогодні до закінчення засідання розглянути їх і прийняти відповідні рішення.

Прошу народних депутатів займати в залі свої місця і підготуватися до реєстрації. Будь ласка, заходьте, займайте свої місця, шановні колеги народні депутати.

Прошу ввімкнути систему "Рада" для реєстрації.

У залі зареєструвалися 332 народних депутати.

Шановні колеги, давайте привітаємо нашу колегу Олену Масоріну, у якої сьогодні день народження (*Оплески*). Вітаємо, Олено, бажаємо успіхів.

Шановні колеги народні депутати! Є пропозиція розглянути на сьогоднішньому засіданні, яке я оголошую відкритим, ряд надзвичайно важливих законопроектів. Вони потребують особливого порядку розгляду. Отже, пропонується включити до порядку денного сесії внесені Президентом України проект Закону ([№2378](#)) “Про внесення зміни до статті 10 Закону України “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей”; проект Постанови ([№2374](#)) “Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування”; проект Постанови ([№2379](#)) “Про схвалення звернення від імені України до Ради Безпеки Організації Об’єднаних Націй та Ради Європейського Союзу стосовно розгортання на території України міжнародної операції з підтримання миру і безпеки”; проект Закону ([№2346](#)) “Про схвалення рішення Президента України про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України у 2015 році для участі у багатонаціональних навчаннях”.

Окремо хотів би зазначити, що доопрацьовується ще один проект постанови щодо визначення окремих територій тимчасово окупованими. Як тільки проект постанови буде підготовлений, лідерами фракцій коаліції він буде внесений на ваш розгляд, і ми зможемо його розглянути.

Отже, пропонується особливий порядок розгляду цих питань, а саме: визначені Президентом як невідкладні ці проекти законів та проекти постанов, в тому числі проект постанови про звернення до міжнародних організацій щодо Автономної Республіки Крим, включити до порядку денного сесії, розглянути та прийняти щодо них рішення на сьогоднішньому пленарному засіданні. І є також пропозиція розглянути ці питання за скороченою процедурою. Але виступи від фракцій не будуть обмежуватись, тобто ми, як завжди, з цього приводу знайдемо розуміння і зможемо достатньо обговорити кожне питання — стільки, скільки буде необхідно.

Якщо немає заперечень, я зараз поставлю на голосування пропозицію, яку я щойно оголосив, щодо особливого порядку і процедури розгляду зазначених питань, і ми перейдемо до їх розгляду. Немає заперечень? Тоді прошу вельмишановних народних депутатів підготуватись до голосування.

Я ставлю на голосування пропозицію, мною щойно оголошену, про особливий порядок розгляду (окремим рішенням прошу його оформити) проектів законів №2378, №2346 та проектів постанов №2374, №2379, №2260. Прошу підтримати пропозицію про включення в порядок денний і визначення особливого порядку розгляду даних питань, яку я щойно оголосив. Прошу голосувати. Прошу підтримати цю пропозицію, шановні колеги народні депутати.

“За” — 241.

Рішення прийнято.

І порядок розгляду даних питань, і включення їх у порядок денний затверджено.

Шановні колеги, на ваш розгляд відповідно до рішення Верховної Ради України пропонується проект Закону “Про внесення зміни до статті 10 Закону України “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей”, внесений Президентом України та зареєстрований за номером [2378](#).

Відповідно до проголосованого рішення маємо скорочену процедуру обговорення.

Доповідач — Степан Кубів. Співдоповідач — секретар Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Гончаренко.

Прошу, Степане Івановичу, доповідайте з трибуни.

Прошу вашої уваги, шановні колеги народні депутати.

КУБІВ С.І., представник Президента України у Верховній Раді України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія “Блок Петра Порошенка”). Шановний пане Голово! Шановні колеги! До вашої уваги пропонується проект Закону України “Про внесення зміни до статті 10 Закону України “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей” (реєстраційний номер 2378), внесений Президентом України та визначений ним як невідкладний.

Закон України “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей” має за мету забезпечення демократичного проведення місцевих виборів і — як наслідок — відновлення нормальної життєдіяльності на зазначених територіях. Для реалізації вказаної мети необхідно конкретизувати окремі положення даного закону. Саме на це і спрямований внесений Президентом України законопроект за реєстраційним номером 2378.

Відповідно до положень законопроекту статті 2–9 Закону “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей” будуть діяти лише з дня набуття повноважень органами місцевого самоврядування, обраними на позачергових виборах. Тільки після цього органи місцевого самоврядування матимуть право реалізувати особливий порядок своєї діяльності.

Позачергові місцеві вибори мають бути проведені з обов’язковим дотриманням загальноприйнятих міжнародних стандартів, зокрема, із забезпеченням участі у спостереженні за виборами міжнародних безсторонніх спостерігачів. У такому разі гарантуватиметься недопущення протиправного втручання у хід голосування в тому числі з боку незаконних збройних формувань, адже новообрана місцева влада має бути не лише легітимною, а й незалежною. Водночас у запропонованих нормах закріплюється дотримання гарантій вільного волевиявлення та таємного голосування, виборчих прав внутрішньо переміщених осіб, які були

змушені покинути місця проживання через ведення бойових дій. Не менш важливим є положення про забезпечення свободи передвиборної агітації, рівних можливостей доступу до засобів масової інформації та відновлення з цією метою українського теле- та радіомовлення, обігу українських друкованих засобів масової інформації на всій території Донецької та Луганської областей.

З огляду на зазначене прошу підтримати законодавчу ініціативу Президента України та прийняти проект Закону України “Про внесення зміни до статті 10 Закону України “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей” за основу та в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Степане Івановичу.

Олексій Гончаренко. Будь ласка, доповідайте.

ГОНЧАРЕНКО О.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія “Блок Петра Порошенка”). Шановний пане Голово! Шановні народні депутати, присутні! Проект Закону України “Про внесення зміни до статті 10 Закону України “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей” (реєстраційний номер 2378), поданий Президентом України Петром Порошенком та визначений ним як невідкладний, було розглянуто Комітетом з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування на засіданні, що відбулось сьогодні вранці.

Як зазначається у пояснювальній записці до законопроекту, його прийняття зумовлено необхідністю конкретизації набрання чинності окремими положеннями Закону України “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької

та Луганської областей” та втілення загальноприйнятих міжнародних стандартів, які мають стати передумовою проведення прозорих демократичних виборів. Це досягається шляхом доповнення статті 10 “Прикінцеві положення” двома додатковими пунктами, що містять запропоновані новації.

Звертаю увагу на те, що в проекті чітко визначено дату введення в дію закону та однозначно вказано, що реалізацію його положень здійснюватимуть виключно новообрані органи місцевого самоврядування.

Окрім цього, передбачається зафіксувати низку ключових умов щодо проведення позачергових виборів, серед яких — виведення з території України всіх незаконних збройних формувань, їх військової техніки, бойовиків та найманців. Також пропонується закріпити стандарти демократичності, відкритості, прозорості виборчого процесу, його безумовну відповідність Конституції і законам України. Прийняттям такого закону Верховна Рада ставить дуже високу планку відповідності майбутніх виборів всім демократичним процедурам і законодавству України.

За наслідками обговорення комітет ухвалив висновок з рекомендацією Верховній Раді України проект Закону України “Про внесення зміни до статті 10 Закону “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей”, поданий Президентом України Петром Порошенком, прийняти за основу та в цілому.

Також пропонується у разі прийняття даного проекту закону доручити комітету спільно з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України здійснити його техніко-юридичне доопрацювання.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, запишіться на виступи від фракцій і груп.

Вікторія Петрівна Сюмар, “Народний фронт”.

Будь ласка, Андрій Тетерук.

Прошу встановити регламент — три хвилини. Виступи з трибуни.

ТЕТЕРУК А.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія “Народний фронт”). Шановний Голово! Шановні народні депутати України! Шановний український народе! Верховна Рада має прийняти проект Закону “Про внесення зміни до статті 10 Закону України “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей”. Я висловлю позицію фракції “Народний фронт” з цього приводу.

Хто хоче жити у стані війни весь час? Ніхто, окрім хіба що тільки хворих людей. Дуже болісно визнавати, але дотримання Мінських домовленостей на сьогоднішній день є єдиною умовою повернення миру на українську землю. Єдиний спосіб для цього, який ми можемо використовувати, — дипломатія.

Чи подобається нам запропонований у проекті закону формат? Звісно, ні. Але розуміння того, що жити у війні, яка щодня забирає життя українців, покладає на нас обов’язок робити рішучі кроки щодо повернення миру на українську землю. Ми мусимо використати всі можливості для того, щоб провести під контролем української влади чесні вибори, залучити до процесу виборів міжнародних спостерігачів, змусити залишити українську землю всіх бойовиків, забезпечити виведення з території України всіх російських найманців і їхньої техніки, всього, що розпалює військовий конфлікт, і почати процес відновлення життя на наших територіях.

Зауважу окремо, що МЗС Росії виступає категорично проти прийняття цього проекту закону. Також категорично проти бойовики, які зараз, використовуючи зброю, знищують все українське на українській території. Також за результатами голосування подивимось, хто ще підтримує продовження військових дій на українській території.

Фракція “Народний фронт” проголосує за прийняття цього законопроекту за основу і в цілому.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, народний депутат Воропаєв, “Опозиційний блок”.

ВОРОПАЄВ Ю.М., член Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія “Опозиційний блок”).
Вы говорите, что нужен мир. Да, нам всем нужен мир. Всему народу Украины нужен безусловный мир.

В чем смысл изменений, которые вносятся в закон? Предлагается сначала одной стороне капитулировать, и только после этого будут рассмотрены отдельные законопроекты, направленные на создание особых условий.

В чем выражаются особые условия? Покажите их в этом законопроекте. Их там нет. Хотя было поручение Кабинету Министров подготовить соответствующие законопроекты.

За такое голосовать ни в коем случае нельзя. Если принять этот проект закона, мы отодвинем наступление мира на долгие годы.

Фракция “Оппозиционный блок” подготовила законопроекты по всем вопросам, которые предусмотрены в Минских соглашениях. Они соответствуют духу и букве данных соглашений, в том числе касаются особого статуса этих территорий, амнистии, возобновления выплаты пенсий и пособий, гуманитарной помощи и так далее.

Мы предлагаем за этот законопроект не голосовать.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Юрій Луценко, “Блок Петра Порошенка”.

ЛУЦЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія “Блок Петра Порошенка”). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Сьогодні ми будемо приймати рішення щодо трьох важливих проектів, які стосуються третини українського Донбасу, зокрема, це проект закону і два проекти постанов. Ці рішення приймаються не для Путіна, не для Європи чи Америки. Ці рішення приймаються для України, для її майбутнього. Вони не є битвою за руїни нашої землі. Ці рішення ведуть до майбутньої архітектури України.

До відновлення суверенітету України є один шлях — відновити дію українських законів на тій третині українського Донбасу, яку тимчасово контролюють бойовики та російська регулярна армія. Саме тому сьогодні ми приймаємо проект закону, яким визначається можливість виборів місцевих органів влади на цій території тільки тоді, коли українська армія і українська держава повернуть український прапор, українські партії і український закон на цю територію. Жодної поступки ні Кремлю, ні сепаратистам, а тим більше терористам в цих законопроектах немає.

Так, можна зловживати ультрапатріотичною фразою і говорити про те, що не час приймати будь-які закони про умиротворення, треба готуватися до війни. Хто в цьому залі проти того, щоб розбудувати армію?! Цей парламент прийняв найбільше рішень про розбудову українських Збройних Сил.

Але цей парламент має також думати й про те, що буде після збройної перемоги українського солдата. Після того на український Донбас вернеться мільйон біженців, які будуть вже новими українцями. Після того на Донбасі з'являться українські партії, українська міліція, українська ЦВК, українські прапори і буде обрано колись (я вірю, що скоро) народних депутатів України від Донецької та Луганської областей.

Фракція “Блок Петра Порошенка” закликає підтримати всі три проекти: проект закону, яким вносяться зміни в Закон “Про особливий статус місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей”, проект постанови про визначення територій, на яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування, що в інтересах українських Збройних Сил, і проект постанови, яким окремі території визнаються тимчасово окупованими. Прийняття в нерозривному зв’язку цих трьох документів забезпечить мирну українську — це головне — перспективу на українському Донбасі. Слава Україні! (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрію Віталійовичу.

Будь ласка, Павло Кишкар, “Самопоміч”.

Будь ласка, Олег Березюк, “Самопоміч”.

БЕРЕЗЮК О.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія “Об’єднання “Самопоміч”). Шановні пані і панове! Шановний пане Голово! Знаєте, цей, вибачте, галас у залі говорить про одне: всім по цимбалах, що це за законопроект. Вибачте ще раз, будь ласка.

Сьогодні насправді, можливо, вперше в історії України парламентська коаліція працює з виконавчою владою в досить жорстких, непростих, але прямих, зрозумілих і чесних відносинах. Про цей проект закону ми у фракції “Самопоміч” говорили як про проект закону нібито про мир, нібито проти війни, що нібито буде війна, якщо ми його не прийнемо. Це насправді так не є.

Перше. Насправді сьогодні Україна веде війну з Росією на декількох фронтах, в тому числі на дипломатичному. Цей проект закону означає, що є дипломатична війна і переговори. Нічого іншого! Але ще є інша війна — справжня. Ми у зв’язку з цим

проектом закону, шановні колеги, просимо Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України і Прем'єр-міністра України зайнятися обороною країни. Поразки в Іловайську і в Дебальцевому говорять про те, що настав час негайної зміни Генерального штабу Збройних Сил. Ми просимо це робити.

Друге. Згідно з Коаліційною угодою ми мали вже давно створити координаційний центр з озброєння та контролювати ефективність і швидкість закупівлі зброї і виробництва власного озброєння. Де він? Чому не призначено віце-прем'єр-міністра з питань озброєння? Що ми ховаємо за відсутністю цих рішень? Корупцію, небажання це робити?

Третє. Цивільний контроль за військовою організацією держави. П'ять керівників фракцій підписалися під створенням відповідного комітету. Чому він до сьогоднішнього дня не створений? Змістом даного проекту закону є саме це. Тоді держава буде сильнішою.

І останнє. Ніякі терористи не можуть нам вказувати, як будувати нашу державу і якою має бути наша Конституція. З пункту 11 останніх Мінських домовленостей випливає, що під ці домовленості (я гіперболізую) буде змінена Конституція України. Конституція України не буде змінена під ці домовленості. Конституція України, з точки зору партії "Самопоміч", буде така, як захоче народ України.

І останнє. Шановні пані і панове! Цей проект закону не може бути прийнятий без прийняття проекту постанови, яким окремі території визнаються окупованими територіями. Це головна умова сьогоднішнього нашого голосування, яке ми обговорювали у Президента України протягом цілого дня. Вважаю цю серйозну політичну позицію консолідуючою, ми її підтримуємо.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Олеже. Хочу тільки проінформувати про те, що вже готовий проект постанови, про який ви

згадали. Після завершення розгляду цього питання я запропоную включити його в порядок денний і також розглядати за особливою процедурою.

Будь ласка, Олег Ляшко, Радикальна партія.

ЛЯШКО О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Радикальна партія. Шановні громадяни України! На відміну від багатьох депутатів, яким байдуже, що ми зараз розглядаємо, і які розмовляють, коли обговорюється фактично питання існування держави, я звертаюся до вас, до мільйонів українських громадян, щоб ви розуміли, що відбувається в цьому залі. Кілька разів в історії українського парламенту були чорні дати, за які буде соромно багатьом наступним поколінням українських громадян і українських політиків. Це 16 січня 2014 року, коли були прийняті “драконівські” закони Януковича. Це 16 вересня 2014 року, коли ми проголосували в таємному режимі закон про особливий статус Донбасу, фактично пішовши на реалізацію плану Путіна. Це 26 квітня 2010 року, коли ми проголосували за ратифікацію угоди щодо продовження перебування Чорноморського флоту в Україні, який виконав ганебну місію троянського коня рік тому під час захоплення Криму. Це 1991 рік, коли ми проголосували про встановлення без’ядерного статусу України. От і 17 березня 2015 року, сьогоднішній день, увійде в українську історію як чорна дата.

Нам пропонують сьогодні фактично імплементувати те, що було підписано у Мінську. Якщо ми сьогодні проголосуємо за прийняття цих законопроектів, ми уникнемо війни. Так нам кажуть. Якби цим законопроектом передбачалась хоча б одна можливість уникнути війни, я голосував би за нього обома руками. На жаль, цей проект закону лише посилює, провокує війну, бо ми виявляємо свою слабкість, коли погоджуємося імплементувати особливий статус для Донбасу, провести вибори. Ми розказуємо,

що після того там буде відновлена українська влада. Давайте спочатку звільнимо ці території, а потім будемо приймати закони, які дадуть можливість провести там чесні вибори (*Оплески*).

Далі читаю Мінський протокол: до кінця 2015 року проведення конституційної реформи із встановленням особливого статусу для Донбасу. Крим уже мав особливий статус. Це закінчилося анексією Криму. Народна міліція, народна прокуратура, особливі права для цих територій... Тобто ті, які сьогодні вбивають українських громадян, завтра будуть владою, а післязавтра сидітимуть тут, у Верховній Раді.

Тому фракція Радикальної партії не буде голосувати за ці законопроекти. Ми намагаємося проголосувати за ці законопроекти для того, щоб уникнути війни. Насправді, за словами Вінстона Черчилля, ми накликаємо на себе і ганьбу, і війну, якщо між ганьбою і війною обираємо ганьбу. Якщо згаданих слів Вінстона Черчилля, британського прем'єра, для наших політиків недостатньо, можливо, вони почують ці його слова: “Ніколи не здавайтесь — ніколи, ніколи, ніколи, ніколи, ні у великому, ні в малому, ні у великому, ні в дрібному, ніколи не здавайтесь. Ніколи не піддавайтесь силі, ніколи не піддавайтесь очевидно переважаючій могутності вашого супротивника”.

У нас немає іншого шляху, ніж боротися. Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Володимирівна Тимошенко, “Батьківщина”. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія “Всеукраїнське об'єднання “Батьківщина”).

Шановні колеги! Я думаю, що, в принципі, мова йде не про прийняття закону і не про прийняття постанови. Ці рішення, скоріше за все, мають прийматися не на партійній і не на фракційній основі. Рішення щодо цих двох документів — проекту постанови і проекту закону мусить прийняти для себе кожний громадянин, базуючись на абсолютно очевидних сьогодні речах.

Постанова, проект якої нам запропоновано, насправді буде точною координатою по вказаних населених пунктах затверджувати, підкреслюю, де-факто новий кордон між Росією і Україною, тому що та лінія з прив'язкою до місцевості, яка визначена, не є лише лінією зіткнення, якщо на території за нею пануватимуть зовсім інші закони і правила, відмінні від загальних для всієї України законів і правил. Це означає, що там будуть обиратися на виборах люди, у яких руки в українській крові. У когось є сумніви в тому, що на цих виборах на окупованих територіях будуть на базі фальсифікацій обрані саме ті, хто вбивав українців і нівечив нашу державу? У когось є сумніви в тому, яких суддів, яких прокурорів вони погодять українській владі для призначення?

Коли ми говоримо про проведення цієї лінії, то мусимо також пам'ятати, що досі не демаркований офіційно державний кордон між Україною і Росією, тому що Росія жодного разу не дала можливості Україні затвердити шляхом демаркації наш державний кордон. А це означає, що в нас не буде іншого затвердженого за координатами легітимного кордону, ніж ця лінія.

І тепер я запитую: “Що ми зараз вирішуємо?” Ми вирішуємо, відділяти частину України чи не відділяти? Чи готові ми заплатити таку ціну за мир, чи не готові? Це питання не партійне і не фракційне. Це питання кожного. Чи готові ми, дійсно, прийняти таке рішення? Сьогодні частина країни готова на таке рішення — встановити мир будь-якою ціною, включаючи віддачу території. Але частина людей не готова на це ні за яких обставин. І тому приймати кожному з вас це рішення.

Наша команда прийняла рішення про вільне голосування, тому що ніхто не може нав'язати зараз прийняття такого рішення в якомусь імперативному порядку. Я особисто голосувати за це ні морально, ні ментально, ні з точки зору своєї внутрішньої віри просто не зможу.

Але в той же час виникає наступне питання: а чи дасть...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте завершити, будь ласка. Десять секунд.

ТИМОШЕНКО Ю.В. За десять секунд не завершу. Дайте мені 20 секунд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, 20 секунд.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Але чи принесе нам мир віддача території Донбасу Росії? Я можу вам впевнено сказати, що це не є однозначним, тому що вже почався процес гри. В той час коли Україну нахилили на дипломатичному рівні приймати ці закони, МЗС Росії заявило, що їх це не влаштовує і вони будуть іти далі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, дайте завершити. Ще 10 секунд.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Це означає, що Росія вже добилася цього кордону, а далі вони будуть іти так, як захочуть, і публічно про це нас попередили.

Дорогі мої! Ми сьогодні приймаємо історичне рішення на десятиліття. І коли впаде цей мур між окупованою сьогодні територією і територією, яка контролюється Україною...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Десять секунд. Завершуйте.

ТИМОШЕНКО Ю.В. ...то нам набагато легше буде повернути тимчасово окуповану територію в Україну, ніж затверджену українським національним парламентом територію, яка вже не буде українською по суті. І тому треба дуже сильно думати. Це не дасть миру, але дасть втрату території.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Віктор Бондар, "Відродження".

Я прошу, шановні народні депутати, вашої уваги щодо цього важливого питання.

БОНДАР В.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (одномандатний виборчий округ №191, Хмельницька область, самовисуванець)*. Шановний Володимире Борисовичу! Шановні колеги! Дійсно, сьогодні приймається важливе для країни рішення, яке має велику вагу з точки зору перспективи, як далі будуть розвиватися події в Україні.

На жаль, законопроект, який розглядається, надійшов до парламенту тільки вчора. Реально депутати змогли його прочитати тільки вночі і сьогодні зранку. Тому й відбуваються такі надзвичайно серйозні дискусії і загострилася в парламенті інформаційна ситуація аж до конфліктів між фракціями, в тому числі всередині коаліції.

Наша група налаштована підтримати позицію Президента щодо того, щоб забезпечити мир на території України, припинити війну і дати людям відповідь, як далі рухатись. Ми голосуватимемо за цей законопроект заради того, щоб зупинити подальші військові дії. Але в той же час ми наполягаємо, щоб буквально днями був внесений урядом у парламент пакет чітко прописаних проектів нормативно-правових і законодавчих актів, які дадуть відповідь, як далі будуть розвиватися події, як здійснюватимуться соціальні виплати, якою буде взаємодія з цими територіями, яким чином будуть забезпечені прозорі демократичні вибори,

щоб на цих територіях не прийшли до влади сепаратисти, а була можливість всім політичним партіям бути представленими і щоб на виборах відбулося волевиявлення людей реально, а не під дулами автоматів. Також ми вимагаємо, щоб законопроекти надходили до парламенту заздалегідь згідно з Регламентом. Тоді не виникатиме таких дискусій і таких конфліктів, які відбуваються сьогодні в цій залі.

Ми розуміємо, що частина політиків готова заради рейтингів наполягати далі на військових діях, на тому, щоб будь-якою ціною боротися за території і продовжувати цю війну. Наша позиція — потрібні мирні угоди. Ми не знаємо, як проходили переговори в Мінську, ми не є їх учасниками, учасником є Президент, який зсередини знає цей процес. І якщо він вніс цей законопроект, то він відповідає за подальший розвиток подій і за те, щоб ця територія залишилася українською назавжди. А для вирішення цього питання треба провести додаткові консультації, прийняти додаткові законодавчі акти. Ми готові підставити плече Президенту, щоб, мирно вирішуючи питання, дати цим територіям український статус, українську територіальну належність, щоб на цих територіях діяли українські закони і була українська економічна база. Наша група буде підтримувати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, шановні колеги депутати, займайте свої місця.

Я запрошую до слова Першого заступника Голови Верховної Ради Андрія Парубія. Будь ласка, пане Андрію.

ПАРУБІЙ А.В. Шановні колеги! Шановні українці! Сьогодні відбувається багато дискусій навколо законопроекту, але дуже мала частина їх є предметною. Хочу вам повідомити, що, прийнявши цей законопроект, ми не підемо на поступки, навпаки — ми заблокуємо багато положень закону, ухваленого минулого року,

які викликали сумнів у багатьох українців і в нас, депутатів. Поправка, яку вніс Президент, має єдину мету: блокувати багато дискусійних положень. Ця поправка має такий зміст: ми можемо проводити будь-які переговори лишень після того, коли в Донецькій і Луганській областях на тих клаптиках, де сьогодні знаходяться окупаційні війська, відбудуться вибори під повним контролем української влади.

Я наголошую: ми ставимо вимогу, щоб вибори проходили не під наглядом якутських танкістів чи кадирівських снайперів, а під наглядом українських правоохоронних органів і української міліції. І тому не дивно, що з самого ранку всі офіційні джерела Російської Федерації буквально волають, що ми не повинні приймати цей законопроект, а лідери терористичних угруповань верещать про те, що мета цього законопроекту — зірвати Мінські угоди.

Дуже характерна позиція “Опозиційного блоку”, представник якого заявив, що, виявляється, внесений законопроект — це не компроміс, а змушування однієї із сторін капітулювати. Яку сторону ви представляєте тут, у парламенті? Друга сторона — це путінські окупанти (*Оплески*). Ви журитесь про те, що ми змушуємо їх капітулювати, а ми вважаємо так: окупант або буде змушений капітулювати, або буде знищений українською армією. І в нас немає іншої розмови з окупантом.

Тому хочу зазначити, шановне товариство, що цей законопроект передбачає повний контроль України на території, яка на сьогодні є окупованою. Ми сьогодні спеціально голосуватимемо ще й проект постанови, яким окремі території Донецької та Луганської областей визнаються окупованими територіями. Наше завдання — підтримати сьогодні необхідність цієї умови.

Чи зможе вона зупинити широкомасштабний наступ Путіна? Ні, не зможе. Якщо він вирішить — вони підуть у наступ. Але ця позиція зможе втримати світове партнерство навколо України. Тому я закликаю вас не слухати ані російську Думу, ані бойовиків,

терористів, окупантів, ані “Опозиційний блок”, не боятись, не піддаватись і проголосувати за Україну. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Шановні колеги народні депутати, прошу вашої уваги! Прошу всіх народних депутатів зайняти свої місця перед початком процедури голосування з даного питання. Але перед тим хочу сказати одну річ, друзі, і просив би вашої уваги.

Шановні колеги народні депутати! Ви знаєте, я проводжу дуже багато міжнародних зустрічей, на яких уникають називати речі своїми іменами щодо російської агресії. Я завжди акцентую увагу на тому, що Україна зазнає неприхованої російської військової агресії. І це треба називати своїми іменами. Не треба нічого приховувати. Зараз я хочу використати можливість, щоб теж назвати речі своїми іменами.

Перша позиція. Шановні друзі! Цей проект закону передбачає особливості здійснення місцевого самоврядування на певний період після вільних, демократичних українських місцевих виборів на окремих територіях. Жодного окремого статусу, жодних інших органів, не визначених у Конституції України, він не передбачає.

І друга позиція. Ми визначаємо території не для державного кордону, тому що в нас є єдиний державний кордон, ми будемо за нього боротись, і переможемо разом з усім цивілізованим світом. Ми визначаємо території, які ми маємо реінтегрувати до нормального життя і вирвати з лап агресора, окупанта і терориста мирне населення України — громадян незалежної держави.

Тому я закликаю всіх сьогодні підтримати це рішення, взяти на себе відповідальність, оскільки це є наш з вами обов’язок. Нас обирали для того, щоб ми приймали рішення і несли за них відповідальність. Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я прошу, шановні колеги, ми переходимо до процедури голосування з урахуванням позиції комітету, яку висловив Олексій Гончаренко. Прошу голосувати за прийняття за основу та в цілому законопроекту за реєстраційним номером [2378](#). Прошу підтримати.

“За” — 265 (*Оплески*).

Друзі, слава Україні! Ми виконуємо все, що потрібно для того, щоб проголосити на території України мир і повернути окупований Крим, що є дуже важливим.

Шановні колеги, як ми домовлялися, нам треба внести до порядку денного ще один проект постанови за авторством п'яти фракцій коаліції, який має реєстраційний номер [2396](#) і називається “Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями”.

Пропоную цей проект постанови розглядати в такому ж порядку, як і попередній проект закону, і в порядок денний поставити його третім. Прошу підтримати дану пропозицію. Прошу голосувати, шановні колеги: включення в порядок денний, розгляд і прийняття рішення.

“За” — 293.

Дякую.

Рішення прийнято.

Шановні колеги народні депутати, на ваш розгляд вноситься проект Постанови (реєстраційний номер [2374](#)) “Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування”.

Я думаю, що всі думки з цього приводу вже були оголошені з трибуни, і хотів би зараз звернутися до вас з пропозицією, яка лунає із зали: перейти до голосування даного проекту постанови за основу і в цілому.

Я ставлю на голосування проект Постанови (реєстраційний номер 2374) “Про визначення окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей, в яких запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування”. Є пропозиція прийняти проект постанови за основу та в цілому. Прошу голосувати. Прошу підтримати. Ми обговорили це питання щойно. Прошу голосувати за незалежну Україну!

“За” — 296.

Рішення прийнято. Дякую, шановні колеги.

На ваш розгляд вноситься проект Постанови Верховної Ради України (реєстраційний номер [2396](#)) “Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями”.

Зачитую текст даного проекту постанови, підготовленого п’ятьма фракціями коаліції.

“Верховна Рада України постановляє:

1. Визнати тимчасово окупованими територіями окремі райони, міста, селища і села Донецької та Луганської областей, в яких відповідно до Закону України “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей” запроваджується особливий порядок місцевого самоврядування, до моменту виведення усіх незаконних збройних формувань, їх військової техніки, а також бойовиків та найманців з території України та відновлення повного контролю України за державним кордоном України.

2. Ця Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її опублікування.

Голова Верховної Ради України”.

Чи є, колеги, необхідність обговорювати цей проект постанови? Він підготовлений п'ятьма фракціями (*Шум у залі*). Шановні колеги народні депутати, послухайте, пропозиція викладена за авторством п'яти фракцій. Ви підписали, Олеже Валерійовичу.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Ні, немає там підпису...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, одна хвилина. Олег Ляшко. З місця. Пропозиція до проекту постанови.

ЛЯШКО О.В. Радикальна партія. Шановний Володимире Борисовичу! Ми пропонуємо вилучити з тексту проекту постанови посилання на Закон “Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей” і — це найголовніше — вказати: виведення з цієї території незаконних військових формувань, а також російських збройних сил, які є зараз на нашому Донбасі. Давайте не ховати правди, там російські війська, про це неодноразово заявляла українська влада. То так треба й писати: виведення з окупованої території Донбасу незаконних збройних формувань, російських збройних формувань, складання зброї і перекриття кордону. От тоді лише це буде звільнення від окупації. А якщо ви боїтеся назвати, що там є російські війська, то тоді не кажіть людям, що ви звільняєте цю територію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я думав, що буде конструктивна пропозиція.

Шановні колеги народні депутати, хочу ще раз зазначити, що проект постанови №2396 підготовлений народними депутатами і внесений від коаліції. Текст даного проекту постанови я вам зачитав.

Ставиться на голосування пропозиція напрацьований проект постанови прийняти за основу та в цілому, бо він погоджений всіма фракціями. Прошу визначитися голосуванням.

Як ні?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. З пропозицією про те, що російські війська...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зупиніть голосування.

Будь ласка, Олег Березюк.

БЕРЕЗЮК О.Р. Пане Голово! Шановні колеги! Я прошу підтримати пропозицію Олега Валерійовича Ляшка щодо російських окупаційних військ, як він її сформулював.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу з пропозицією Олега Ляшка щодо уточнення тексту проекту постанови, яку щойно підтримав Олег Березюк, проголосувати за основу та в цілому проект постанови [№2396](#). Прошу підтримати.

“За” — 280.

Рішення прийнято.

Шановні колеги народні депутати, на ваш розгляд вноситься проект Постанови ([№2379](#)) “Про схвалення звернення від імені України до Ради Безпеки Організації Об’єднаних Націй та Ради Європейського Союзу стосовно розгортання на території України міжнародної операції з підтримання миру і безпеки”.

Доповідач — міністр закордонних справ Павло Клімкін. Будь ласка, пане міністр.

Є пропозиція голосувати. Немає заперечень?

Шановні колеги, за пропозицією народних депутатів ставлю на голосування проект Постанови (реєстраційний номер 2379) “Про схвалення звернення від імені України до Ради Безпеки Організації Об’єднаних Націй та Ради Європейського Союзу стосовно розгортання на території України міжнародної операції з підтримання миру і безпеки”. Є пропозиція проголосувати за основу та в цілому. Прошу голосувати. Прошу підтримати.

Оце конституційна більшість. Всі хочуть миру.

“За” — 341.

Дякую всім, хто підтримав.

Шановні колеги, проект Закону (реєстраційний номер [2346](#)) “Про схвалення рішення Президента України про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України у 2015 році для участі у багатонаціональних навчаннях”.

Є пропозиція фракцій коаліції одразу ставити на голосування даний проект закону. Немає заперечень?

Ставиться на голосування проект закону №2346 для прийняття за основу та в цілому за рішенням комітету. Прошу голосувати. Прошу підтримати.

“За” — 305.

Рішення прийнято.

Шановні колеги народні депутати, відповідно до наших попередніх рішень на ваш розгляд вноситься проект Постанови ([№2260](#)) “Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об’єднаних Націй, Європейського Парламенту, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї ОБСЄ про

порушення прав і свобод людини у Автономній Республіці Крим”. Автор проекту постанови — народний депутат Фріз.

Є пропозиція профільного комітету, а також автора голосувати за основу та в цілому даний проект постанови. Немає заперечень?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. І в місті Севастополі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пропонується додати в назві і тексті слова: “та місті Севастополі”.

Проект постанови №2260 прошу голосувати за основу та в цілому з урахуванням щойно озвученого доповнення. Прошу підтримати.

“За” — 302.

Рішення прийнято.

Шановні колеги народні депутати, враховуючи те, що сьогодні ми проводили дуже ретельні консультації у рамках парламентської коаліції щодо порядку денного і порядок денний був сформований із тих питань, які вже розглянуто, я, користуючись своїм правом, вношу пропозицію завершити сьогодні засідання і завтра о 10-й годині розпочати розгляд питань порядку денного.

Засідання Верховної Ради України оголошую закритим. Завтра збираємося о 10-й годині ранку. Дякую, вельмишановні колеги народні депутати.

ЗАЯВИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ ЩОДО ГОЛОСУВАННЯ

До Голови Верховної Ради України ГРОЙСМАНА В.Б. звернулися із заявами народні депутати України:

ГОРДЄЄВ А.А. *(одномандатний виборчий округ №183, Херсонська область, партія “Блок Петра Порошенка”)*: “На засіданні Верховної Ради України 17 березня 2015 року під час голосування проекту Постанови “Про схвалення звернення від імені України до Ради Безпеки Організації Об’єднаних Націй та Ради Європейського Союзу стосовно розгортання на території України міжнародної операції з підтримання миру і безпеки” (реєстр. [№2379](#) від 16.03.2015 року) системою “Радою” не було враховано мій голос “за”.

У зв’язку з викладеним прошу врахувати мій голос “за” в результатах голосування щодо згаданого проекту постанови Верховної Ради України”.

ДЕРЕВ’ЯНКО Ю.Б. *(одномандатний виборчий округ №87, Івано-Франківська область, політична партія “Воля”)*: “Прошу врахувати мій голос “за” в результатах голосування щодо проекту Постанови Верховної Ради України “Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово окупованими територіями” (реєстр. [№2396](#), з поправкою народного депутата Олега Ляшка)”.

СУСЛОВА І.М. *(загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія “Об’єднання “Самопоміч”)*: “Прошу врахувати мій голос “за” в результатах голосування щодо проекту Постанови Верховної Ради України “Про визнання окремих районів, міст, селищ і сіл Донецької та Луганської областей тимчасово

окупованими територіями” (реєстр. [№2396](#), з поправкою народного депутата Олега Ляшка)”.

До Керівника Апарату Верховної Ради України ЗАЙЧУКА В.О. звернулися із заявами народні депутати України:

БІЛОВОЛ О.М. *(одномандатний виборчий округ №180, Харківська область, самовисуванець)*: “Прошу вважати, що я не голосував за законопроект [№2378](#)”.

ШИПКО А.Ф. *(одномандатний виборчий округ №35, Дніпропетровська область, самовисуванець)*: “Прошу вважати, що я не голосував за законопроект [№2378](#)”.